

چشم‌انداز تجارت آزاد بین دو سوی آتلانتیک تیره و تار به نظر می‌رسد

اروپا در آستانه جنگ تجاری با آمریکا

دکتر سیدرضا میرطاهر

اقدامات و اظهارات اخیر نهادهای تجاری فدرال آمریکا در زمینه افزایش تعرفه‌های تجاری نگرانی شدید اروپا را برانگیخته است. در پی اعلام طرح پیشنهادی وزارت بازرگانی آمریکا برای اعمال برخی تعرفه‌های سنگین گمرکی «مارگاریتیس شیناس» سخنگوی کمیسیون اروپا اول اسفند ۱۳۹۶ هشدار داد که کشورهای عضو اتحادیه، هر اقدام تجاری بازراننده آمریکا را فوراً و به روش مقتضی فرست خواهند داد. وی تأکید کرد عمیق‌انگران هر گونه تحریمی هستیم که بر کسب و کارهای اروپایی تأثیر بگذارد.

■ مواضع غیر همسو

پیشنهاد وزارت بازرگانی آمریکا در راستای مواضع دونالد ترامپ رئیس‌جمهوری آمریکا در زمینه حمایت از صنایع آمریکایی و مقابله با حضور و نفوذ فزاینده شرکت‌های اروپایی و آسیایی در بازار گسترده آمریکا مطرح شده است. تصویری از آن رویداد آشکار شود. شاید بتوان سرنگونی یک فروند هواپیمای اف ۱۶ پیشرفته رژیم صهیونیستی بر فراز منطقه اشغالی جولان سوریه آن هم با یک فروند موشک قدیمی سام ۵ روسی را یکی از رین‌خادها دانست که در ۲۱ پهن ماه گذشته اتفاق افتاد. رژیم صهیونیستی بعد از این فضاخت اقدام به تحریف ماقوع کرد و مدعی شد هواپیمای این رژیم در تعقیب پهپاد ایرانی و مرکز هدایت آن اقدام به تعرض به خاک سوریه کردند و بعد از بمباران مرکز هدایت پهپاد ایرانی و چند مرکز نظامی دیگر سوریه حین بازگشت یکی از هواپیماها مورد اصابت یک موشک قرار گرفت. در واقع این رژیم از این طریق کوشید به تجاوزات خود ماهیت دفاعی بیخشد حال آنکه نقض حریم هوایی سوریه و انجام حملات در خاک این کشور تقریباً از سال ۲۰۱۱ به یک عمل معمولی برای این رژیم تبدیل شده بود ضمن اینکه بارها این رژیم گروه‌های مسلح و تکفیری سوریه را به خصوص در امتداد مرزهای جولان تسلیح و تجهیز و در مواردی در ملأ عام با احدات بیمارستان صحرایی در جولان به مداوای مجروحان این گروه‌ها کرده بود تا بار دیگر به صحنه عملیات بر گردند. در واقع تمرکز تبلیغاتی رژیم صهیونیستی در جریان سرنگونی هواپیمای اف ۱۶ پیشرفته این رژیم به جای اینکه بر این موضوع معطوف باشد بر پهپاد منسوب به ایران متمرکز شد و نخست اینکه فضاحت و شکست ادعای برتری هوایی این رژیم به حاشیه رانده شود و در واقع از آذهان پاک گردد و دوم اینکه این تبلیغات دروغین پوشش روانی لازم را برای نمایش نتانیاهاو در نشست مونینخ فراهم کند که قطعه منسوب به پهپاد ایرانی را به حضار این نشست نشان دهد. بر همین اساس هم ملاحظه می‌شود تا قبل از سخنرانی نتانیاهاو در نشست امنیتی مونینخ تبلیغات این رژیم به طور گسترده بر پهپاد ایرانی معطوف بود و سرنگونی هواپیمای اف ۱۶ ذیل آن مطرح می‌شد اما به محض اینکه

کمیسر بودجه اتحادیه اروپا در این خصوص می‌گوید: «اگر دولت ترامپ تعرفه‌های جدیدی را علیه صادر کنندگان اروپایی اعمال کند، اتحادیه اروپا نیز برای اتخاذ تدابیر تلافی‌جویانه درنگ نخواهد کرد. اگر صادر کنندگان اروپایی مجبور به پرداخت تعرفه باشند، ما این مسئله را به یک خیابان دوطرفه تبدیل می‌کنیم. صادر کنندگان آمریکایی نیز باید تعرفه بپردازند.» «هریکه زیتریس» وزیر امور اقتصادی آلمان نیز با انتقاد شدید از سیاست‌های اقتصادی و تجاری دونالد ترامپ، آن را برای صنعت آمریکا مضر دانست. با این حال ترامپ بی‌اعتنا به این انتقادها به منظور بازبینی کلی سیاست‌های تجاری آمریکا منتقدان سرسخت سیاست‌های اقتصادی دولت پیشین را به سسمت‌های مهمی در وزارت بازرگانی و دفتر نمایندگی آمریکا در امور تجاری گماشته است.

■ اقدامات ترامپ

ترامپ در مارس ۲۰۱۷، دو فرمان اجرایی به منظور کاهش کسری تجاری آمریکا اعلام کرد. بر اساس این دو فرمان اجرایی، ورود کالاهای ارزان قیمت خارجی به آمریکا محدود شد و برای وارد کنندگان کالاهای خارجی متخلف، مجازات‌هایی در نظر گرفته شده است. به ویژه در فرمان اجرایی دوم، ترامپ دستور داد بررسی جامعی درباره کسری موازنه تجاری آمریکا و تمامی موارد نقض قوانین تجاری که به آمریکا و کارگران آمریکایی آسیب می‌رساند، به عمل آید. آمریکا بیشترین میزان کسری تراز تجاری را به دلیل واردات بی‌رویه دارد که در سال ۲۰۱۶ بالغ بر

سناریوهای تل‌آویو برای بازسازی برتری هوایی

کزارش احمد کاظم‌زاده

برخی از رخدادها چه سیاسی باشد و چه نظامی یا حتی اجتماعی نقطه عطف محسوب می‌شوند و گذشت زمان از اهمیت آنها نمی‌کاهد و پس‌جا به گذشت زمان ابعاد و زوایای پنهان بیشتری از آن رویداد آشکار شود. شاید بتوان سرنگونی یک فروند هواپیمای اف ۱۶ پیشرفته رژیم صهیونیستی بر فراز منطقه اشغالی جولان سوریه آن هم با یک فروند موشک قدیمی سام ۵ روسی را یکی از رین‌خادها دانست که در ۲۱ پهن ماه گذشته اتفاق افتاد. رژیم صهیونیستی بعد از این فضاخت اقدام به تحریف ماقوع کرد و مدعی شد هواپیمای این رژیم در تعقیب پهپاد ایرانی و مرکز هدایت آن اقدام به تعرض به خاک سوریه کردند و بعد از بمباران مرکز هدایت پهپاد ایرانی و چند مرکز نظامی دیگر سوریه حین بازگشت یکی از هواپیماها مورد اصابت یک موشک قرار گرفت. در واقع این رژیم از این طریق کوشید به تجاوزات خود ماهیت دفاعی بیخشد حال آنکه نقض حریم هوایی سوریه و انجام حملات در خاک این کشور تقریباً از سال ۲۰۱۱ به یک عمل معمولی برای این رژیم تبدیل شده بود ضمن اینکه بارها این رژیم گروه‌های مسلح و تکفیری سوریه را به خصوص در امتداد مرزهای جولان تسلیح و تجهیز و در مواردی در ملأ عام با احدات بیمارستان صحرایی در جولان به مداوای مجروحان این گروه‌ها کرده بود تا بار دیگر به صحنه عملیات بر گردند. در واقع تمرکز تبلیغاتی رژیم صهیونیستی در جریان سرنگونی هواپیمای اف ۱۶ پیشرفته این رژیم به جای اینکه بر این موضوع معطوف باشد بر پهپاد منسوب به ایران متمرکز شد و نخست اینکه فضاحت و شکست ادعای برتری هوایی این رژیم به حاشیه رانده شود و در واقع از آذهان پاک گردد و دوم اینکه این تبلیغات دروغین پوشش روانی لازم را برای نمایش نتانیاهاو در نشست مونینخ فراهم کند که قطعه منسوب به پهپاد ایرانی را به حضار این نشست نشان دهد. بر همین اساس هم ملاحظه می‌شود تا قبل از سخنرانی نتانیاهاو در نشست امنیتی مونینخ تبلیغات این رژیم به طور گسترده بر پهپاد ایرانی معطوف بود و سرنگونی هواپیمای اف ۱۶ ذیل آن مطرح می‌شد اما به محض اینکه

نتانیاهاو نمایش خود را در مونینخ اجرا کرد و به تل‌آویو بازگشت به سرعت از گستره تبلیغات درباره پهپاد منسوب به ایران یا سرنگونی هواپیمای اف ۱۶ کاسته شد و به سرعت به حاشیه رانده و از سیبل افکار عمومی خارج شد. این رویکرد نشان می‌دهد صهیونیست‌ها از قبل برای اجرای نمایشنامه نتانیاهاو در نشست امنیتی مونینخ برنامه داشتند و در تدارک آن بودند اما سرنگونی هواپیمای اف ۱۶ این برنامه‌ریزی را به هم ریخت و ابتکار عمل را از دست این رژیم گرفت و در عین حال شکست سیاسی دیگری را به پرونده این رژیم اضافه کرد. با این حال سرنگونی هواپیمای اف ۱۶ رژیم صهیونیستی چیزی نیست که این رژیم بتواند به سادگی از کنار آن بگذرد چه آنکه راهبرد نظامی این رژیم بر برتری هوایی قرار دارد که بر هواپیماهای اف ۱۶ استوار است. حال که این هواپیما آن هم از نوع بسیار پیشرفته آن با یک موشک قدیمی سرنگون می‌شود قطعاً باید چاره‌اندیشی شود. هنوز اقدامات چاره‌جویانه رژیم صهیونیستی علنی نشده است و بعد از نشست امنیتی مونینخ باب بحث‌ها به کلی بسته شده و شاید هم ابعاد محرمانه پیدا کرده است. با این حال چند

سیاست‌های تجاری اروپا پاسخ خواهد داد. وی در سخنانی تأکید کرد: سیاست‌های تجاری اتحادیه اروپا در قبال آمریکا تبعیض‌آمیز است و موجب افزایش کسری تجاری خارجی ایالات متحده شده است. ترامپ بر این مسئله تأکید کرده که مشکلات زیادی با اتحادیه اروپا از نقطه‌نظر تجارت دارد. او معتقد است سیاست‌های تجاری اتحادیه اروپا در قبال آمریکا تبعیض‌آمیز بوده است، کما اینکه سیاست کاهش ارزش یورو از سوی اتحادیه اروپا موجب تشدید کسری تجاری خارجی آمریکا طی دو دهه گذشته شده است. این اظهارات پس از آن ابراز شد که دولت آمریکا تعرفه گمرکی ۳۰ درصدی را برای واردات پتل‌های خورشیدی از چین و ماشین لباسشویی از کره جنوبی وضع کرده است. در عین حال ترامپ به مردم آمریکا وعده داده که ضمن اتخاذ رویکرد حمایتگر ایانه اقتصادی، از اقدامات و رفتارهای بره‌زینه در سیاست خارجی کشورش خواهد کاست. این وعده ترامپ از سسوی افکار عمومی آمریکا مورد استقبال قرار گرفت و بخشی از رشد آرای ترامپ در نظرسنجی‌های منتهی به نوامبر ۲۰۱۶ متأثر از رویکرد اقتصادی حمایتگر ایانه وی بود. با این حال، پس از ورود ترامپ به کاخ سفید، برخی رای دهندگان به ترامپ در یافتند که اتخاذ سیاست‌های حمایتگر ایانه برای ایالات متحده خالی از هزینه نیست، ضمن آنکه این اقدام می‌تواند با واکنش طرف‌های مقابل (خصوصاً اروپا و چین) همراه باشد. کما اینکه در عالم واقع نیز این اقدامات واکنش‌های شدیدی را برانگیخته است.

■ مواضع مخالف

از دیدگاه سران کشورهای بزرگ جهان به ویژه اقتصادهای نوظهور و کشورهای صادرات محور مانند آلمان و چین و نیز صندوق بین‌المللی پول، اتخاذ سیاست حمایتگرایی و مخالفت از آزادی تجارت، نه تنها تأثیرات مخربی بر اقتصاد جهانی می‌گذارد، بلکه بر توسعه اقتصادی کشورهایی که چنین سیاستی را در پیش گیرند اثرات منفی خواهد گذاشت. به گفته «لوئیس کوبدو» کارشناس اقتصادی، چنین سیاست‌هایی نمی‌توانند عدم موازنه بیرونی اقتصادی و تجاری کشورها را جبران کنند و به شدت نیز برای رشد و توسعه اقتصاد جهانی خطرناک هستند. اکنون با ارائه طرح وزارت بازرگانی آمریکا در باره اعمال تعرفه‌های جدید بر فولاد و آلومینیوم رنگ خطر برای به راه افتادن جنگ تجاری گسترده‌ای بین آمریکا و صادر کنندگان عمده جهانی به صدا در آمده است. بدین ترتیب هر گونه اقدام نسنجیده برای بهبود وضعیت اشباع شده بازار جهانی فولاد و آلومینیوم دغدغه کنونی تجار و صاحبان صنایع فولاد و آلومینیوم آمریکاست، می‌تواند به جنگ تجاری گسترده‌ای منجمد که به طور عمده، اقتصاد چین، روسیه و اروپا را تحت تأثیر قرار خواهد داد. از جمله واکنش‌های احتمالی اروپا به طرح‌های تجاری اخیر آمریکا می‌توان به احتمال اعمال تعرفه‌های سنگین مالیاتی برای شرکت‌های آمریکایی «هارلی-دویسن» و «بورین» اشاره کرد. با این حال به نظر نمی‌رسد که دولت ترامپ قصد عقب‌نشینی از مواضع تجاری کنونی خود را داشته باشد و همین مسئله می‌تواند ضمن افزایش تنش‌ها و اختلافات با اروپا موجب برآیی جنگ تجاری بین دو سوی اقیانوس اطلس شود.

دورنما رحمان نعیمی

یک روز از توقف چند ساعته رکس تیلرسون، وزیر خارجه آمریکا در لبنان نگذشته بود که سیدحسن نصرالله، دبیر کل حزب‌الله، در مراسم گرامیداشت سران شهید حزب‌الله نبرد بر سر نفت و گاز را اعلام کرد و گفت آمریکا این جنگ را در کل منطقه، از خلیج فارس گرفته تا شرق فرات در سوریه و دریای مدیترانه مدیریت می‌کند. او با این چشم‌انداز از منطقه بر ثروت نفتی لبنان تمرکز کرد و با تأکید تمام گفت: «ثروت نفتی لبنان باعث توسعه اقتصادی این کشور می‌شود و به همین خاطر، این موضوع شکی نبود که سیدحسن نصرالله این سخنان را در پاسخ به سفر روز قبل تیلرسون بیان می‌کرد چنان که او در همین سخنرانی به مسئولان لبنان این هشدار را داد که آمریکا تنها به دنبال حفظ منافع رژیم صهیونیستی است و «می‌خواهد نفت را از ما بگیرد و آن را به صهیونیست‌ها بدهد.» آن تأکید و هشدار سیدحسن در این روزها نتیجه خود را نشان داده است، چراکه مسئولان لبنان در داخل و خارج از این کشور پرده پوشی را کنار گذاشته‌اند و به جای ملاقات‌های خصوصی و پشت‌درهای بسته مثل آنچه در دیدار با تیلرسون گذشت، حالا به صراحت از ثروت نفتی لبنان و دفاع از آن در برابر طمع‌ورزی رژیم صهیونیستی می‌گویند.

■ نفت و گاز لبنان

لبنان تا کنون مثل برخی از کشورهای عربی به عنوان قطب نفت و گاز شناخته نشده بود و نیاز انرژی خود را هم با واردات نفت و گاز تأمین می‌کرد اما کشفیات یکی دو دهه اخیر نشان از ثروت عظیم نفت و گاز این کشور در حوزه مشهور به لوانت در شرق مدیترانه دارد. این حوزه عظیم از سواحل سوریه در شمال شروع می‌شود و تا سواحل مصر در جنوب با وسعتی به مساحت ۸۳ هزار کیلومتر مربع ادامه دارد و سوریه، قبرس، لبنان و رژیم صهیونیستی در آن سهم هستند. سوریه سه سال قبل در سیاستی غیرمترقبه یکی دو منبع نفت و گاز ۲۵ ساله با روسیه برای اکتشاف و بهره‌برداری از منابع نفت و گاز در این حوزه به دست ۲۱۰ کیلومتر اعلام و با اعلام این خبر، سهم خود از حوزه لوانت را مشخص کرد. لبنان در یک دهه

وفاق لبنان حول محور انرژی

به عنوان سلاخی برای تأمین امنیت مزید بر مشکل شده است. این رژیم از سال قبل صادرات گاز به اردن را شروع کرده و در این ارزش ۱۵ میلیارد دلار با مصر نهایی کند که به مدت ۱۵ سال چیزی حدود ۶۴ میلیارد متر مکعب گاز به این کشور صادر نماید. این قرارداد با توجه به منابع عظیم گاز مصر در صحرای سینا سسؤال‌هایی را ایجاد کرده که پایگاه تحلیلی ال‌رای الیوم به گوشه‌ای از این سؤال‌ها پاسخ داده است. ال‌رای الیوم خشنودی قابل توجه بنیامین نتانیاهاو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی، از این قرارداد را بی‌وجه نمی‌داند، چراکه علاوه بر منافع اقتصادی حاصل از فروش «گاز در زده شده از فلسطینی‌ها» مصر میدل به واسطه‌ای می‌شود تا رژیم صهیونیستی گاز صحرای را به دیگر کشورهای منطقه حتی عربستان هم بفرستد. این به معنای تبدیل شدن رژیم صهیونیستی به یک قدرت گازی در منطقه است که از گاز صادراتی خود به عنوان سلاحی برای تأمین امنیت استفاده می‌کند. در این صورت، رژیم صهیونیستی برای رسیدن به این قدرت منطقه‌ای نمی‌خواهد از گاز لبنان در آن مثلث چشمپوشی کند و در این کار هر وسیله‌ای را به چانه‌جی‌گری طرف سوم و چه تهدید نظامی را به کار می‌گیرد.

■ مقاومت در برابر فشارها

رژیم صهیونیستی هفت سال قبل سعی کرد تا با استفاده از قبرس و توافقی با آن در مورد حدود مرز دریایی به نحوی لبنانی‌ها را منفعّل کند تا بر سر مثلث مورد اختلاف کوتاه بیایند اما اعتراض لبنان باعث شد تا قبرس به سرعت خود را از ماجرا کنار بکشد و به لبنان اطمینان خاطر بدهد که نقاط مورد اختلاف مرز دریایی بین دو کشور تنها با توافق سه طرفه حل و فصل می‌شود. آمریکا کشور دیگری است که در زمان راست جمهوری باراک اوباما وارد معرکه شد و دیپلمات ارشد خود به نام فردریک هوف را مأمور میانجیگری بین دو طرف کرد. هوف در مأموریت خود طرحی را پیشنهاد کرد و در طرح خود خطی به عنوان مرز دریایی در آن مثلث کشیده بود تا ۴۰ درصد آن سهم رژیم صهیونیستی و ۶۰ درصد هم سهم لبنان باشد. حالا این خط به نام خط هوف شناخته می‌شود و هر چند دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور

امریکا در یک سال اخیر چندان توجهی به این پرونده نداشت اما سفر تیلرسون به لبنان و ماندن دیوید ساترفیلد، معاون وزیر خارجه آمریکا در بيروت حکایت از توجه جدید این دولت به خط هوف دارد. در عبارت دیگر، دولت ترامپ بعد از وقته‌ای یکساله طرح دولت اوباما را در دست گرفته و سفرهای اخیر به لبنان هم برای به جریان انداختن همین طرح است تا هوف را با پیشنهادهای تازه‌ای به طرف لبنانی تحمیل کند. یک پیشنهاد تازه این است که لبنان اجازه بهره‌برداری در ۶۰ درصد خود را داشته باشد بدون انجام عملیاتی در آن ۴۰ درصد تا اینکه دولت لبنان و رژیم صهیونیستی به توافق نهای برسد و پیشنهاد دیگر هم اجازه فعالیت بهره‌برداری به هر دو طرف است با این تفاوت که عواید حاصل از بهره‌برداری در ۴۰ درصد در صندوقی بی‌طرف حفظ شود تا هر دو طرف لبنانی و رژیم صهیونیستی به توافق نهای برسد. هر چند دولت ترامپ سعی می‌کند خط هوف را با رنگ و لعاب مطرح کند اما هشدار سیدحسن و توجه مقام‌های لبنانی باعث شد تا تیلرسون ناکام از لبنان خارج شود و جبران باسیبل، وزیر خارجه لبنان هم بعد از سه سفر ساترفیلد به لبنان به او بگوید که لبنان حاضر به کوتاه آمدن از منافع خود نیست. نبیه بری، رئیس پارلمان لبنان، دیگر مقام ارشد لبنانی است که روز چهارشنبه ۲۱ فوریه از موضع لبنان در حمایت از حاکمیت زمینی و دریایی‌اش گفته و تأکید کرده است لبنانی‌ها در این مورد یکپارچه هستند و همبستگی کامل دارند. یعقوب الصراف، وزیر دفاع لبنان هم در کنفرانس بسپار تحریک‌آمیز» توصیف کرد. «ما قدرتمندیم و برای حمایت از کشورمان توانمندیم و از ذره‌ای از نعمتان در دریا کوتاه نخواهیم آمد.» به نظر می‌رسد بعد از هشدار سیدحسن یک وفاق ملی در میان لبنانی‌ها برای حفاظت از ثروت ملی ایجاد شده تا این بار مقاومت در جبهه‌ای از منابع نفت و گاز لبنان شکل بگیرد و البته با این وفاق ملی است که می‌توانند دست رژیم صهیونیستی را از این منابع کوتاه کنند.

گذشته سعی داشته تا با جذب شرکت‌های بزرگ نفت و گاز برای سرمایه‌گذاری در این حوزه، سهم خود را از آن برداشت کند و گام نخست در این جهت را در ۲۰۱۳ برداشت که از میان ۴۶ شرکت واجد شرایط، با ۱۲ شرکت از جمله توتال، شورو و اکسون موبایل به توافق رسید. هر چند توافق با این شرکت‌ها برای اکتشاف و بهره‌برداری از منابع نفت و گاز پنج منطقه فراساحلی لبنان نهایی شده بود اما بحران‌های سیاسی به خصوص بر سر تعیین رئیس‌جمهور باعث شده بود تا عملیات اجرایی با مشکل روبه‌رو شود اما بعد از سه سال بحران سیاسی بر سر این موضوع و تعیین میشل عون به مقام ریاست جمهوری این کشور، فعالیت این شرکت‌ها از سر گرفته شد. لبنان در این یک سال اخیر خود را آماده برداشتن گام دوم از انعقاد قرارداد با کنسر سیومی از شرکت‌های توتال، ان‌ی و نواک کرد و حتی بحران سیاسی ناشی از استعفاى مشکوک سعد حریری از مقام نخست‌وزیری لبنان در اوایل نوامبر هم نتوانست تأثیری در این امر بگذارد اما به نظر می‌رسد رژیم صهیونیستی نمی‌تواند عملی شدن این قرارداد را تحمل کند.

■ اختلاف ارضی

رژیم صهیونیستی دست‌کم در سه منطقه از پنج منطقه فراساحلی لبنان به نام مناطق هشت، ۹ و ۱۰ ادعای ارضی دارد و شروع به حملات حفاری آن کنسر سیوم در منطقه ۹ باعث شد تا این رژیم واکنش نشان بدهد و وزیر دفاع آن، اویگدور لیبرمن، روز چهارشنبه ۱۴ فوریه این عملیات را «اقدامی بسپار تحریک‌آمیز» توصیف کرد. در واقع، این اختلاف ناشی از نقشه‌های دو طرف در ترسیم حدود دریایی خود است که باعث شده تا مالکیت بر مثلث به مساحت ۸۵۰ کیلومتر مربع مورد ادعای هر یک از دو طرف باشد و البته وجود منابع گاز و نفت در این مثلث اختلاف ارضی را تشدید کرده است. در این میان، بلندپروازی‌های رژیم صهیونیستی برای استفاده از منابع نفت و گاز در حوزه لوانت